

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Stowarzyszenia „Eleuteria” za rok 2021

Nazwa: **Stowarzyszenie „Eleuteria”**

Adres siedziby: 00-154 Warszawa, ul. Dzielna 7

NR KRS: 0000110851, wpis z dnia 08.05.2002

REGON: 011948957

Organizacja Pożytku Publicznego, wpis do KRS z dnia 28.02.2006

Zarząd: Prezes Marek Wójcik
Wiceprezes Barbara Robaszkiewicz
Sekretarz Anna Robak

Liczba członków Stowarzyszenia na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła **29** osób.

Cele statutowe Stowarzyszenia:

Prowadzenie działalności społecznie użytecznej w obszarze ochrony zdrowia poprzez realizację zadań:

1. ochrony i promocji zdrowia wobec osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych w tym alkoholu
2. pomocy rodzinom tych osób: medycznej, psychologicznej i socjalnej,
3. przeciwdziałania patologiom społecznym i marginalizacji,
4. działalności wspomagającej i współpracy z innymi podmiotami realizującymi podobne cele
5. działalności edukacyjnej
6. wspierania wolontariatu na rzecz tych osób

Misja Stowarzyszenia:

Wygrywamy wolność od uzależnienia, by każdy krok w naszym życiu zależał już tylko od nas.

Motto Stowarzyszenia:

Zaczynając dzisiaj, tylko kierując się w przyszłość, możesz pokonać przeszłość.

Miejsce realizacji celów statutowych:

Stowarzyszenie „Eleuteria” NZOZ Centrum Zdrowia

00-154 Warszawa, ul. Dzielna 7.

Komórki organizacyjne NZOZ Centrum Zdrowia:

- 001** Poradnia Uzależnień dla Dorosłych Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych
- 002** Poradnia Promocji Zdrowia
- 003** Poradnia Leczenia Substytucyjnego
- 004** Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia
- 005** Poradnia Zdrowia Psychicznego

Placówka stażowa

Stowarzyszenie „Eleuteria” NZOZ Centrum Zdrowia posiada uprawnienia do prowadzenia staży klinicznych w ramach programu specjalistycznego szkolenia w dziedzinie terapii i rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków wydane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. W 2021 roku 9 osób odbyło taki staż.

Na realizację zadań statutowych w roku 2021 uzyskano środki z następujących źródeł:

1. Narodowy Fundusz Zdrowia:	3 058 849,28 PLN
2. Odpłatna działalność statutowa:	20 212,66 PLN
3. 1% podatku dla OPP:	4 234,58 PLN
4. Składki członkowskie:	950,00 PLN
5. Darowizny:	856,10 PLN
6. Inne (ksero, zaświadczenia, testy)	12 668,00 PLN
7. Odszkodowania	1 247,73 PLN

Łączna kwota uzyskana na działalność Stowarzyszenia: **3 099 018,35 PLN**

**Dla zapewnienia realizacji zadań statutowych w roku 2021
w Stowarzyszeniu pracowało:**

- **2** lekarzy psychiatrów, w tym **1** w trakcie specjalizacji
- **6** specjalistów terapii uzależnień, w tym **2** w trakcie specjalizacji
- **3** pielęgniarki
- **3** asystentów medycznych
- **1** farmaceuta
- **1** pracownik socjalny
- **1** superwizor
- **1** opiekun klubu pacjenta
- **4** osoby pozostałego personelu – księgowość, administracja, rejestracja

W roku 2021 w Stowarzyszeniu pracowały łącznie **22** osoby. Na dzień 01.01.2021 zatrudnionych było 20 osób, na koniec roku 21 osób. Wielkość zatrudnienia pod względem rodzaju umowy na dzień 31.12.2021 przedstawiała się następująco:

- umowy o pracę **16** osób
- umowy cywilno - prawne **4** osoby
- samozatrudnienie **2** osoby

Wielkość zatrudnienia według wymiaru godzin pracy:

- w pełnym wymiarze godzin pracowało **15** osób
- w niepełnym wymiarze godzin **1** osoba w skali roku

W Centrum Zdrowia w 2021 roku udzielono **11 114** porad, w tym:

- **3 771** porad lekarskich
- **7 022** porad specjalistów terapii uzależnień
- **321** porady pracownika socjalnego

W Centrum Zdrowia w roku 2021 zarejestrowano **1 172** pacjentów, w tym

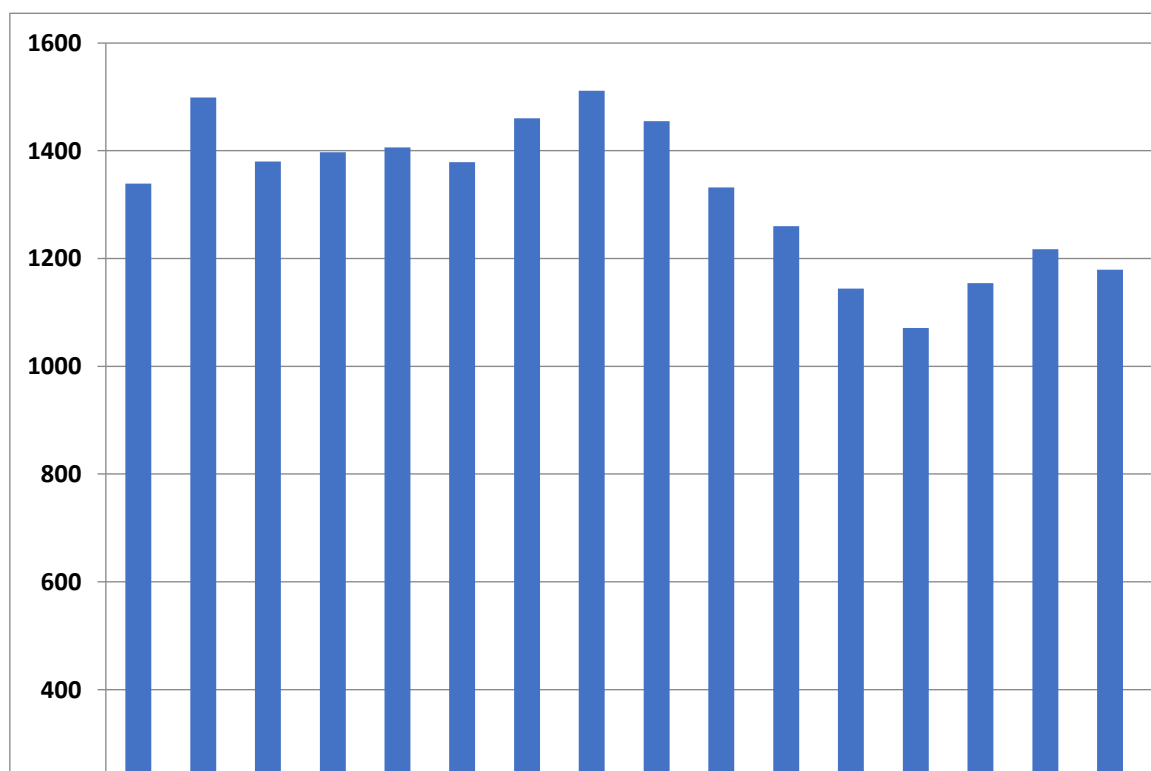
- **796** mężczyzn (68%)
- **403** kobiety (32%)

Ogółem w 2021 roku leczeniu poddano:

- **879** osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem
- **297** osób z pozostałymi rozpoznaniem

Poniższy wykres ilustruje zmienność liczby pacjentów od momentu rejestracji Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej u Wojewody. W ubiegłym roku odnotowaliśmy niewielki wzrost liczby pacjentów w relacji do roku 2020.

Zmiany trendu ilości zarejestrowanych pacjentów

Stowarzyszenie wypracowało w 2021 roku **113,60%** kontraktu zawartego z NFZ (**137 %** w Poradni „Drug-Free” i **109 %** w Poradni Leczenia Substytucyjnego), na kwotę łączną **2 978 111,18** PLN (w tym w „Drug-Free” **581 689,37** PLN i **2 396 421,81** PLN w Poradni Leczenia Substytucyjnego). Decyzją Prezesa NFZ płatnik zobowiązał się do wypłacenia 100% nadwykonań w kwocie **356 529,95** PLN.

Charakterystyka przyjęć pacjentów w NZOZ Centrum Zdrowia według rodzaju uzależnienia wygląda następująco:

F11 – w grupie uzależnionych od opiatów były **273** osoby, co stanowi **23,3%** wszystkich pacjentów leczonych w Centrum Zdrowia. W tej grupie uzależnionych 80% stanowią mężczyźni

F12 – w grupie uzależnionych od marihuany zarejestrowaliśmy **72** pacjentów, ta grupa stanowi **6,1%** pacjentów Centrum. W tej grupie było 58 mężczyzn (80%)

F13 – w grupie uzależnionych od leków figurowało **49** osób, tj. **4,2%** całej grupy, w tym 17% stanowili mężczyźni

F14 - z rozpoznaniem uzależnienia od kokainy odnotowaliśmy **11** osób – **0,9%** całej grupy pacjentów. Mężczyźni stanowili 91%

F15 – grupa uzależnionych od amfetaminy (to rozpoznanie obejmuje także inne stymulanty z grupy nowych substancji psychoaktywnych) – to **42** osoby stanowiące **3,6%** całej grupy pacjentów. W tym 73,8% stanowią mężczyźni

F18 – od substancji wziewnych uzależnione były **2** osoby (mężczyźni), to **0,2%** całej grupy pacjentów

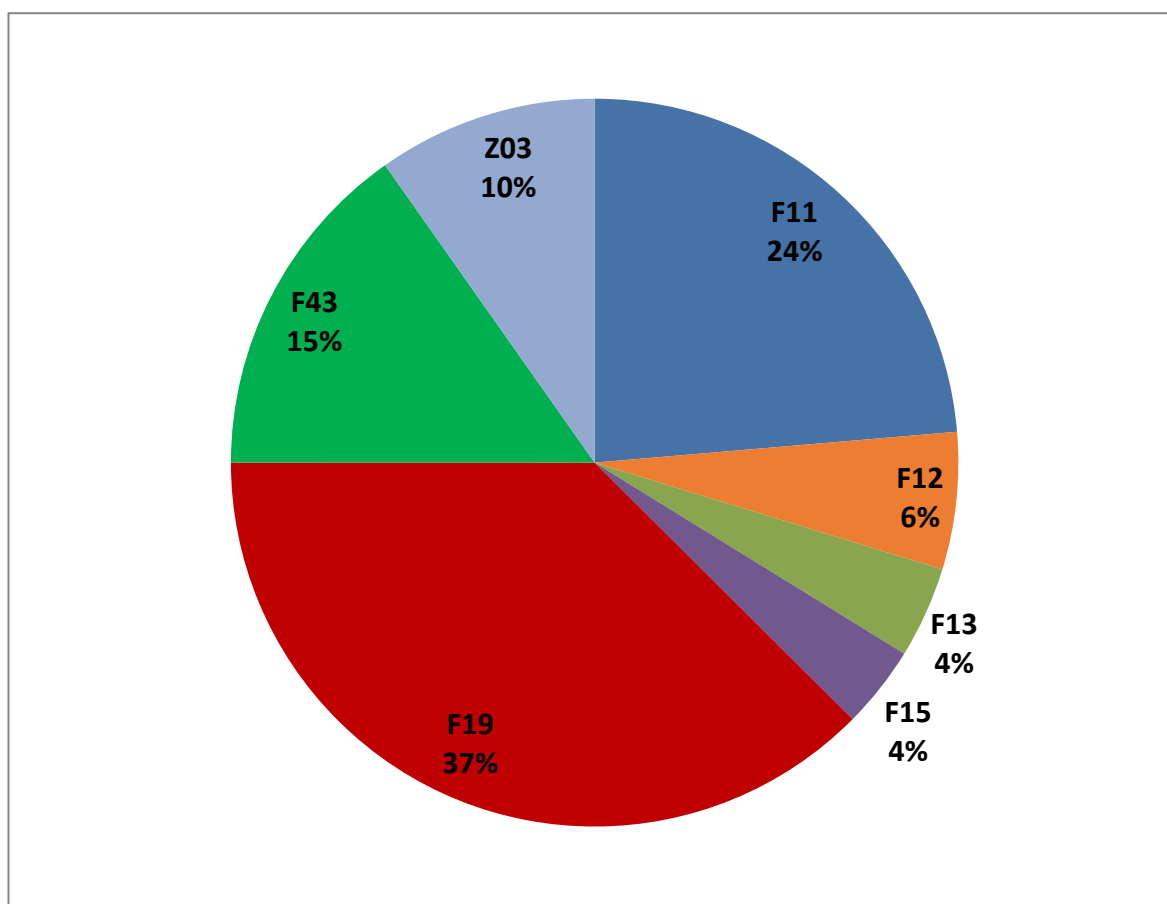
F19 – z uzależnieniem mieszanym zarejestrowano **429** osób (**36,6%**). W tej grupie mężczyźni stanowią 79%

F43 – z tym problemem do Centrum Zdrowia zgłosiło się **170** osób. To rodziny i bliscy osób uzależnionych, stanowiący **15%** wszystkich pacjentów placówki - wynik zbliżony do roku 2020. W tej grupie 99% stanowią kobiety

F41– 2 osoby, ta grupa stanowi **0,2%** wszystkich pacjentów Centrum Zdrowia

Z03 – obserwacja i podejrzenie o chorobę – **122** osób **10%**

Pacjenci - diagnozy

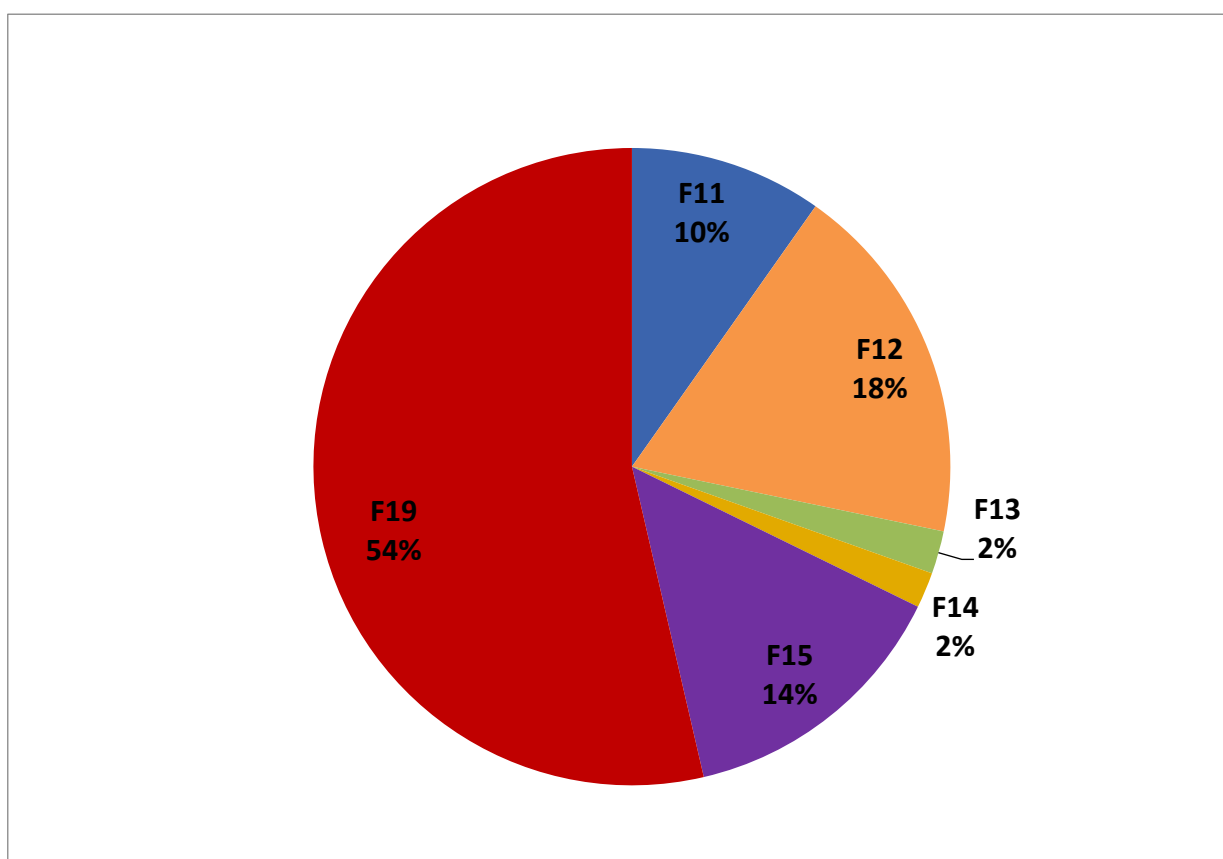

W 2021 roku zarejestrowano 276 pacjentów pierwszorazowych.

W tej grupie było:

- F11 - 27 osób (10%)
- F12 - 51 osób (18%)
- F13 - 6 osób (2%)
- F14 - 5 osób (2%)
- F15 - 39 osób (14%)
- F19 - 148 osób (54%)

Pacjenci pierwszorazowi - diagnozy

Organizacja realizacji zadań statutowych w NZOZ Centrum Zdrowia:

Komórka 001 Poradnia Uzależnień dla Dorosłych Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych

Ta komórka prowadzi leczenie osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym uzależnień mieszanych (z udziałem alkoholu i leków), a także samych uzależnień lekowych - w systemie leczenia tzw. drug-free (tłum.: wolne od narkotyku).

Oznacza to, że warunkiem podstawowym i założeniem centralnym jest abstynencja od substancji uzależniającej, a w ocenie postępów leczenia zdolność utrzymania abstynencji jest głównym kryterium szacunkowym. Pomocy udzielają certyfikowani specjaliści terapii uzależnień i lekarze psychiatry (lub w trakcie specjalizacji).

Formy realizacji to:

- wizyta diagnostyczna (udzielają: terapeuta, lekarz)
- porada kolejna (udzielają: terapeuta, lekarz)
- sesja terapii indywidualnej (udziela: terapeuta)
- sesja terapii grupowej (udziela: terapeuta)
- sesja terapii rodzin (udziela: terapeuta)

Okres oczekiwania na pierwszą wizytę w tej komórce organizacyjnej wynosił średnio 19 dni dla pacjentów pierwszorazowych. Wizyty kolejne umawiane były na bieżąco bez okresu oczekiwania. Średnia częstotliwość wizyt wynosiła 1 x na 2 tygodnie dla wizyt terapeutycznych i przy dostępności 2 lekarzy 1 wizyta lekarska w miesiącu.

Podstawowe podejście terapeutyczne stosowane w komórce 001 to model kognitywno-behawioralny, uznany powszechnie za najskuteczniejszy w leczeniu uzależnień.

Grupy terapeutyczne w tej Poradni w sposób plastyczny dopasowywane były do potrzeb bieżących. Częstotliwość grup jest stała i standardowo odbywają się one 1 x w tygodniu po 2 godziny. Grupy o znikomej frekwencji pacjentów są likwidowane, a tworzone są grupy tematyczne najbardziej odpowiadające pacjentom w danym okresie. Pozwala to na optymalizację oddziaływań terapeutycznych i zwiększenie poziomu satysfakcji odbiorców.

Grupy tematyczne funkcjonujące w 2021 roku to:

dla osób uzależnionych

- grupa edukacyjno-motywacyjna – **79** osób
- grupa zapobiegania nawrotom – **64** osoby

dla rodzin i bliskich:

- psychoedukacyjna i wsparcia - **77** osób
- terapeutyczna – **8** osób
- rozwoju osobistego – **7** osób

Ważnym wsparciem oddziaływań terapeutyczno - medycznych był udział pracownika socjalnego, zatrudnianego przez Stowarzyszenie. Porady socjalne (**324** porady) dotyczyły pomocy materialnej, uregulowania zadłużeń, umorzenia należności czynszowych, uzyskania lokalu socjalnego, egzekucji komorniczych z wynagrodzenia o pracę, uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego, orzecznictwa o niepełnosprawności, uzyskania pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie świadczenia zasiłku stałego, świadczeń rentowych, pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia, uzyskania pomocy w sprawach sądowego zobowiązania do leczenia, odroczenia kary pozbawienia wolności, wnioskowania o obrońcę z urzędu, wsparcia po opuszczeniu Zakładu Karnego, możliwości cofnięcia darowizny, egzekucji alimentów oraz sprawowania władzy rodzicielskiej.

Pomoc pracownika socjalnego ma bezpośrednie przełożenie na efekty terapii w myśl prostej zasady, że nierozwiązane sprawy bytowe nie pozwolą nikomu czuć się dobrze, bez względu na siłę sprawczą wszystkich innych form pomocy.

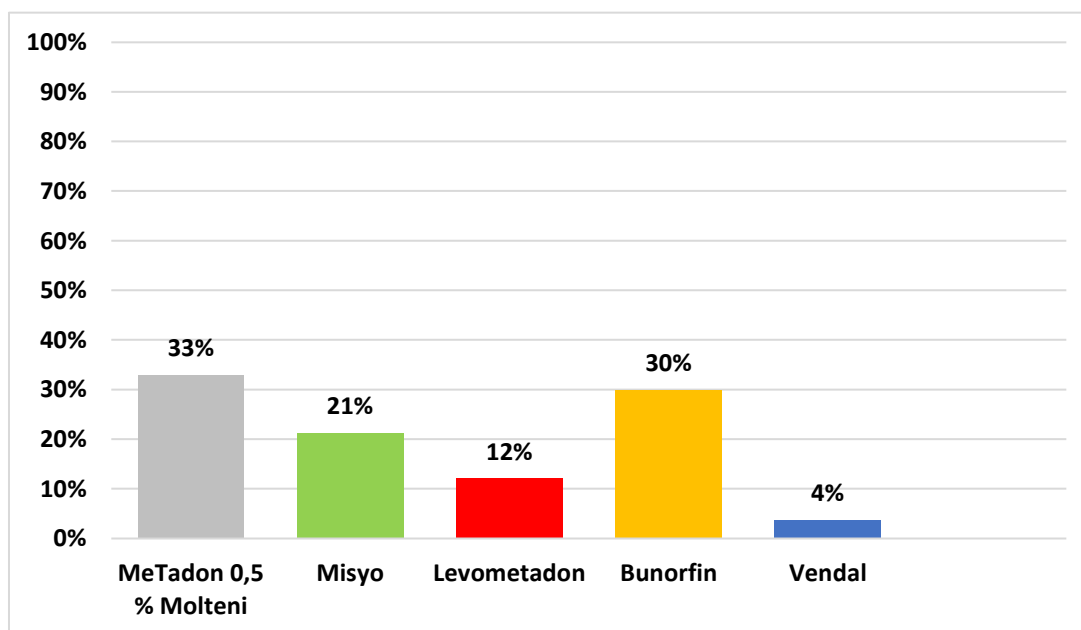
Komórka 002 Poradnia Promocji Zdrowia

W ramach działalności tej komórki Stowarzyszenie prowadzi Klub Pacjenta dla osób leczonych w programie substytucyjnym. Pełni on funkcję centrum promocji zdrowego stylu życia, rozwoju zainteresowań, kreatywnej reintegracji i readaptacji społecznej, kształtowania prospołecznych postaw. Klub prowadzi koło fotograficzne *Carpe Diem*, które cieszy się stałą popularnością. Zorganizowano jedną autorską wystawę pacjenta pt. "Moja Warszawa". Z powodu obostrzeń z tytułu Covid-19 w pierwszej połowie roku działalność klubu pozostawała zawieszona. Klub w ograniczonym czasie i przestrzegając obostrzeń wznowił działalność w drugiej połowie 2021. W grudniu odbyło się Spotkanie Wigilijne pacjentów programu z udziałem personelu.

Komórka 003 Poradnia Leczenia Substytucyjnego

Ta komórka kontynuowała rozpoczęte w 2007 roku podejście systemowe do leczenia osób uzależnionych od opiatowych środków odurzających. W roku 2021 programem leczenia substytucyjnego objęto łącznie **240** osób, w wieku 19-70 lat (średnia wieku 40 lat). Głównym środkiem substytucyjnym używanym w leczeniu był **Metadon**. Leczą nim łącznie **159** osób, w dawkach o rozpiętości od 8 do 155 mg na dobę, średnio 75 mg. Metadon oferowany był w 3 rodzajach. Metadon Molteni 5mg/ml przyjmowało 79 osób w średniej dobowej dawce 76 mg., Levometadon przyjmowało 29 osób w średniej dobowej dawce 51 mg. oraz Misyo 51 osób w średniej dobowej dawce 75 mg. Drugim używanym preparatem była buprenorfina (**Bunorfin**), którą leczono **72** pacjentów, w dawkach od 2 do 24 mg a średnia dawka to 11 mg na dobę. Kolejnym środkiem była morfina o przedłużonym uwalnianiu (**Vendal Retard**), którą leczono **9** pacjentów, w średniej dawce 646 mg na dobę.

Przyjmowany substytut

Placówka nie limitowała dostępności do leczenia w tej komórce. Zapewniło to ciągłość oferty i brak kolejki oczekujących do tej formy leczenia przez cały rok. Średnio do programu zgłaszały się 1- 2 osoby miesięcznie.

Na dzień 31 grudnia 2021 w Programie Substytucyjnym leczono **210** pacjentów.

W porównaniu do roku 2020 ilość pacjentów Poradni Leczenia Substytucyjnego utrzymała się na nieznacznie wyższym poziomie - **240** osób (przy 236 w roku 2020), w tym 80% stanowili mężczyźni.

Pacjenci Poradni Leczenia Substytucyjnego korzystają z szerokiego dostępu do porad lekarza psychiatry, terapii indywidualnej i grupowej, pomocy pracownika socjalnego i pełnej oferty twórczej resocjalizacji w Klubie Pacjenta.

Lekarz psychiatra i specjaliści terapii uzależnień są dostępni od poniedziałku do piątku. W praktyce każdy pacjent ma nieograniczony dostęp do terapeuty prowadzącego, co przy dużej dynamice zmian w chorobie uzależnienia wydaje się optymalną formą postępowania. W Poradni Leczenia Substytucyjnego w 2021 roku świadczeń udzielało dwóch specjalistów terapii uzależnień, a dodatkowo pozostali terapeuci ośrodka byli dostępni w razie nagłej potrzeby.

W 2021 roku funkcjonowała grupa **psychoedukacyjna** prowadzona przez lekarza psychiatrę – kierownika Poradni Leczenia Substytucyjnego - w której uczestniczyło **51** osób.

Retencja w leczeniu, czyli udział pacjentów utrzymujących się w programie przez cały rok, jest nieporównywalna do filozofii drug - free i utrzymała się w 2021 roku na poziomie **87,5%**, co jest wynikiem znacznie powyżej średnich światowych (40-60%).

Poziom łamania abstynencji kontrolowano wykonując **2440** testów, z czego **8%** testów dało wynik pozytywny na obecność substancji psychoaktywnych, co jest wartością niższą o 5% w porównaniu z rokiem 2020.

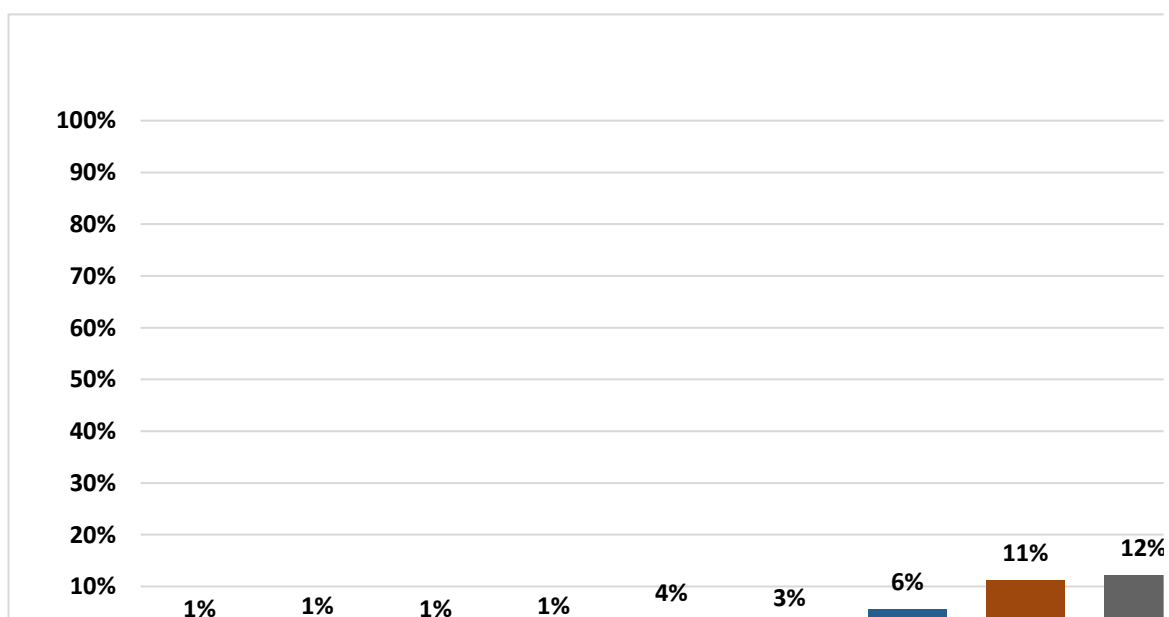
Dobre wyniki osiągnął program we wskaźnikach przestępczości i podjęcia edukacji oraz pracy. Na podkreślenie zasługuje fakt, że aż 59% pacjentów deklaruje aktywność zawodową (własna działalność gospodarcza, umowa o pracę, umowa zlecenie lub o dzieło) podczas gdy tylko 11% pacjentów posiada status osoby bezrobotnej.

Spośród osób będących w programie 53% pacjentów popełniło przestępstwa, głównie kradzieże oraz posiadanie i rozprowadzanie narkotyków. Odbywanie kary pozbawienia wolności w trakcie leczenia substytucyjnego deklaruje 12% pacjentów, a sprawy karne w toku, głównie za drobne przestępstwa związane z narkotykami (posiadanie, drobne kradzieże i recydywa z tym związana) ma 7% pacjentów (porównywalnie w roku 2020 było to 13%)

Anonimową ankietą zbadano poziom satysfakcji pacjentów z uczestnictwa w programie leczenia substytucyjnego. Grupę **196** pacjentów programu zapytano o ocenę poziomu zadowolenia z tej formy leczenia w skali od 1 do 10.

Wyniki kształtują się następująco:

Ocena zasad wydawania leków substytucyjnych

Zadowolenie z możliwości leczenia różnymi lekami substytucyjnymi

Ogólny poziom zadowolenia z leczenia

Odpłatna działalność statutowa

1. W Projekcie „**Leczenie Drug-Free**” udzielono **129** świadczeń, w tym:

- 11 porad diagnostycznych lekarza psychiatrii,
- 53 porad receptowych lekarza psychiatrii
- 29 porad kolejnych lekarza psychiatrii,
- 8 porad diagnostycznych specjalisty terapii uzależnień,
- 25 sesji indywidualnych specjalisty terapii uzależnień,
- 1 sesja rodzinna specjalisty terapii uzależnień,
- 1 test MMPI
- 1 test organiczny

Za rok 2021 wpływy z działalności odpłatnej w ramach tego projektu wyniosły **10 570,00 PLN**.

2. Z oferty leczenia w Projekcie „**Leczenie Substytucyjne**” skorzystało **12** pacjentów, środki uzyskane w tym projekcie wyniosły **9 642,66 PLN**.

3. W roku ubiegłym nie było uczestników w Projektach „**Praktyki studenckie**”. „**ALKO-Terapia**” oraz „**PZP**”.

4. Nikt też nie korzystał z pomocy **pracownika socjalnego i porad prawnych**.

Łącznie z odpłatnej działalności statutowej uzyskano kwotę **20 212,66 PLN**

Podsumowanie wykonania planu założonego na rok 2021

W związku z epidemią Covid-19 nadal nie było możliwości podjęcia części zamierzonych działań. Stowarzyszenie nie mogło poprowadzić kolejnej konferencji naukowej oraz nie zorganizowało letniego turnusu rehabilitacyjnego dla pacjentów substytucyjnych. W pierwszej połowie roku nadal zawieszono było działanie Klubu Pacjenta (Klub wznowił działalność w ograniczonej przez restrykcje formie w okresie letnim i cieszył się dużym zainteresowaniem pacjentów).

Jednak dzięki plastycznej, dostosowanej do okoliczności organizacji pracy zespołu i ofiarności ludzi, Stowarzyszenie wywiązało się ze swoich działań statutowych. Pacjenci przez cały czas mieli zapewniony dostęp bezpośredni do lekarza i terapeuty. Program leczenia substytucyjnego zapewnił codzienną obsługę swoich pacjentów, wydawanie leków substytucyjnych nawet na chwilę nie było zagrożone. Dzięki temu Centrum Zdrowia poza wywiązaniem się z umowy z płatnikiem wypracowało usługi ponad kontraktowe, za które NFZ zobowiązał się pokryć 100% ich wartości.

Pod koniec roku Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii ogłosiło wyniki otwartego konkursu na realizację w roku 2022 zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii ze środków budżetowych pozostających w dyspozycji Ministra Zdrowia w zakresie: „Przeciwdziałanie narkomanii” w ramach celu operacyjnego nr 2 Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025: „Profilaktyka uzależnień”. W ramach konkursu Stowarzyszenie Eleuteria otrzymało dofinansowanie Programu **„Kreatywna reintegracja i readaptacja osób leczonych w programie substytucyjnym”** w kwocie **90 000,00 zł**.

Plany na 2022 rok

1. Wznowienie prób zakontraktowania u płatnika (NFZ) Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Poradni Zdrowia Psychicznego. (w razie udostępnienia konkursu ofert przez płatnika).
2. Realizacja programu „Kreatywna reintegracja i readaptacja osób leczonych w programie substytucyjnym” w tym organizacja turnusu rehabilitacyjnego dla 30 pacjentów.
3. Start w konkursach na zadania ogłaszane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (jeśli takie się pojawią), określone w Narodowym Programie Zdrowia.

4. Utrzymanie stałego dostępu do usług Centrum Zdrowia z dopuszczeniem wykonania usług ponad zakontraktowany limit do 125%.
5. Rozwój działalności odpłatnej.
6. Dbłość o rozwój merytoryczny pracowników Centrum Zdrowia, utrzymywanie standardów leczenia zgodnych z najnowszą wiedzą w obsługiwanych dziedzinach.

Marek Wójcik

Prezes Stowarzyszenia „Eleuteria”